

ARCHEOLOGICKÝ ÚSTAV AKADEMIE VĚD ČESKÉ REPUBLIKY
V BRNĚ

PŘEHLED VÝZKUMŮ
40 (1997-1998)

ISSN 1211-7250
ISBN 80-86023-18-4

001 3811

BRNO 1999

PD 4423

S 9990385

395

250, ✓

PŘEHLED VÝZKUMŮ 40 (1997-1998)

Vydává: Archeologický ústav AV ČR Brno
Královopolská 147, 612 00 Brno
E-mail: ps@isibrno.cz

Odpovědný redaktor: PhDr. Jaroslav Tejral, DrSc

Redakce a příprava pro tisk: Mgr. Balázs Komoróczy, Ing. Petr Škrdla,
Richard Zatloukal

Na titulním listě: Mikulčice - sídliště na "Klášteřisku"

Tisk: BEKROS

Náklad: 350 ks

Publikace neprošla redakční ani jazykovou úpravou

© 1999 by the Authors

All rights reserved

AÚ AV ČR Brno, Královopolská 147, 612 00

Zjišťovací výzkum, realizovaný v rámci účelového projektu „Eneolitická mohylová pohřebiště střední Moravy“ (KZ97POZOPP004) se omezil na položení dvou drobných sond na mohylách č.5 a 8.

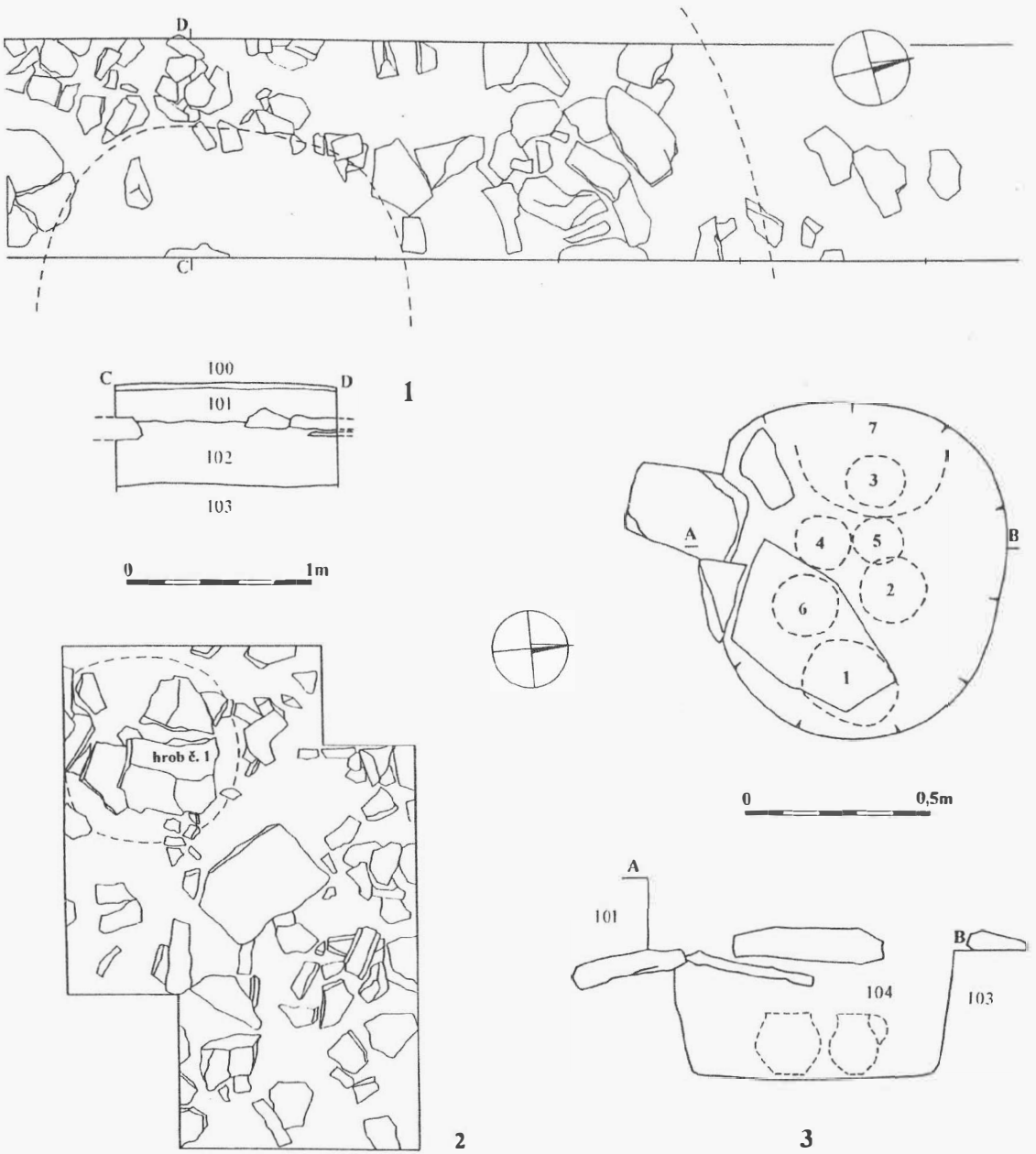
Řez mohylou č.5

Jižním okrajem mohyly probíhá lesní cesta, která se dotkla kamenů její konstrukce. Proto byla část mohyly poškozená cestou začištěna a zdokumentována. Ve východní třetině pak byla položena kolmo na podélnou osu sonda, která zachytila hrob s žárovým pohřbem, umístěný na její středové ose. Násyp mohyly tvoří prachová lesní hlína okrové barvy (K 101), krytá tenkou vrstvou lesního humusu (K100). Mocnost obou vrstev nebyla větší jak 0,25 m. Pod nimi se nacházel souvislý kamenný plášť v síle maximálně dvou vrstev kamenů nad sebou. Byl sestaven z kamenů menší velikosti, jen v okolí hrobu byly kameny větších rozměrů. Následovala jílovitá hlína s drobnými valouny zvětralého slepence (K 103), která přecházela v pevné skalnaté podloží (K 105), a dosahovala místy až 35 cm.

Hrob měl podobu široce oválné jámy vyhloubené jílovité hlíny, která měla rozměry 95x80 cm a hloubku 35 cm. Na dně jámy, pod většími plochými kameny, byly umístěny nádoby hrobové výbavy (obr.1:2,3). Obsah hrobu byl natolik poškozen kořeny stromů, že byly označeny viditelné shluky keramiky a ty při vyzvedávání číslovány. Méně výrazné keramické tvary se podařilo rozlišit a klasifikovat až po umytí střepů. Vzájemné postavení nádob v hrobě, až na výjimky - uložení šálku s tyčinkovitým uchem uvnitř hrnce - se zjistit nepodařilo. Žárový pohřeb byl uložen ve velkém hnci s ven schůdkovitě rozšířeným okrajem, upraveným do podoby románské lizény. V jeho nitru byl společně s pohřbem uložen i právě zmíněný šálek. Ostatní nádoby byly uloženy v širokém pruhu na dně hrobové jámy a to tak, že pokrývaly téměř celé její dno. Od V směrem k Z to byla esovitě profilovaná amfora (1), esovitě profilovaná mísa (6), hrcovitá mísa (2), vakovitá amfora (4), džbán s páskovým a subkutánním uchem (5), hrnc s románskou lizénou (7) a šálek (3).

Popis materiálu

1. Torzo esovitě profilované amfory se třemi tunelovými uchy na max. výduti. Z usazené hmoty pryskyřičné konzistence v její výduti lze usoudit, že v době kremaci nebo bezprostředně po ni byla položena na bok. Středně pálený materiál s příměsí hrubších kamínků a písku. Lom hnědý, povrch šedo až hnědočerný, hlazený. R.: výška dochované části cca 225 mm, průměr d. 108 mm.
2. Torzo hrcovité, plynule esovitě profilované mísy. Středně pálená hlína s příměsí kamínků a písku, lom černý, povrch červenohnědý, hlazený. R.: Průměr o. cca 200 mm.
3. Šálek s válcovitým hrdlem a tyčinkovitým uchem nasazeným na cípovitě vytažený okraj. Výduť zdobí svislá žebra, která oddělují pole svislých žlábků. Ze spodního úpon ucha vybíhá rovněž krátké žebro. Dobře pálený plavený materiál, lom šedo hnědý, povrch červenohnědý, hlazený. R.: výška 70 mm, průměr o. 53 mm.
4. Torzo vakovité, esovitě profilované amfory se dvěma svisle protknutými tunelovými uchy na plecích. Plavený, středně pálený materiál s drobnými kamínky, lom šedý, povrch sytě okrový krytý engobou, silně otřelý. R.: výška cca 200 mm, průměr o. 158 mm.
5. Torzo esovitě profilovaného džbánu s páskovým uchem, opatřeným svislými provrty. Na protilehlé straně je umístěno subkutánní ucho. Výduť zdobí šikmo postavené svazky žlábků-motiv vlčích zubů. Plavený, středně pálený materiál s drobnými kamínky, lom černý, povrch jasně hnědý, hlazený. R.: výška cca 200 mm, průměr o. 150 mm (obr.6:7).
6. Střepy z esovitě profilované mísy s dvojicemi plochých výčnělků na max. výduti. Středně pálený materiál s příměsí písku, lom tmavě šedý, povrch šedo až hnědočerný, hlazený. R.: výška cca 124 mm, průměr okraje 230 mm.

Obr. 1. Otaslavice, okr. Prostějov - výzkum mohylového pohřebiště v poloze U chaloupky. 1: situace v mohyle č.8; 2,3: hrob v mohyle č.5

7. Střepey z velkého hrnce s ven schůdkovitě rozšířeným okrajem, upraveným do podoby románské lizény. Dochoval se jeden kuželovitý pupek pod okrajem. Dobře pálený materiál se silnou příměsí písku a drobných i hrubších kamínků, lom hnědočerný, povrch červenohnědošedý.

8. Drobný zlomek okraje esovitě profilovaného hrnce s jedním plochým pupkem pod okrajem. Středně pálený materiál s kamínky, lom černý, povrch červenohnědý, hlazený.

9. Mezi střepey džbánů byly nalezeny drobné střepey s výzdobou provedenou žlábkováním a kruhovými vrypy. Plavený, středně pálený materiál, lom černý, povrch červenohnědý, otřelý.

Řez mohylou č. 8

Sonda o šířce 1,2 m byla vedena středem mohyly, od jejího severního okraje k vrcholu s cílem zjistit tvar a charakter případné vnitřní konstrukce. Zachycen byl Z okraj obvodové kamenné konstrukce o síle hrany cca 2 m (obr.1:1). Vzhledem k tomu, že sonda byla vedena středem mohyly, lze odkrytou situaci interpretovat jako splynutí dvou samostatných mohyl pod jedním násypem. Ten tvořila světle okrová prachová lesní půda, krytá útlou vrstvou lesního humusu (K100, 101), obě vrstvy v celkové síle 20 cm. Pod nimi následovala vrstva písčité spraše (K102), která překrývala hnědočervenou jílovitou hlínu s drobnými valouny zvětralých slepenců (K103).

V sondě bylo nalezeno jen několik drobných uhlíků a hrudek mazanice, které neumožnily její datován. Na základě obvodové zídky a jejího tvaru však můžeme mohylu přiřadit 2. vývojové fázi mohylových pohřebišť.

Miroslav Šmíd, ÚAPP Brno

Literatura:

Šmíd, M. 1991a: Dva nové eneolitické mohylníky na střední Moravě /okr. Olomouc, Prostějov/, PV 1988, 17.

Resumé:

Otaslavice (Bez. Prostějov). "U chaloupky". Āneolithikum - Trichterbecherkultur. Gräberfeld.

PROSTĚJOV - DRŽOVICE (okr. Prostějov)

"U hřbitova". Eneolit - MMK - IIb, jordanovská sk. - sídliště, KNP - sídliště, pohřebišť, KKK, KŠK, KZP - sídliště. Plošný záchranný archeologický výzkum.

V měsících červnu a červenci 1998 proběhl na staveništi fy. NEKR v Držovicích rozsáhlý záchranný archeologický výzkum. Celkem byla sledována plocha cca 1,5-2 ha, přičemž na 0,5 ha proběhl systematický archeologický výzkum. Tato část je součástí jazykovitého výběžku výrazné terasy, která se rozkládá na sever od říčky Romže. Celá terasa je velmi hustě osídlena, což potvrdil i tento výzkum. V jeho průběhu bylo odkryto celkem 160 zahloubených objektů a hrobů z různých období pravěku (obr. 1). Podloží je tvořeno sprašovou návějí a nadmořská výška činí 215 m n.m. Zkoumaná plocha se nachází na mapě 24-24-08 v okolí bodu 40 mm od západní a 260mm od jižní sekční čáry.

Nejstarší osídlení tvoří objekty MMK - fáze IIb. Jedná se především o velké hliníky (572, 581, 582), které jsou rozmístěny v nejnižším místě sklonu návrší a tvoří tak přirozenou hranici plochy sídliště. Z cca 30 zahloubených objektů zasluhují pozornost dvě kruhové zásobní jámy (508, 520), ze kterých bylo získáno několik celých tvarů keramiky a řada dalších fragmentů a zlomků. Mezi nimi vyniká tzv. nepravá terra nigra, jakož i fragmenty se záměrně provrtanými dny a zlomky tenkostěnných nádob s vhloubenou výzdobou v podobě kružků, mezikruží a kruhových kolků.

Pro počátek eneolitu byla v největším hliníku (572) zjištěna důležitá stratigrafická situace. Spodní vrstva, na dně objektu, obsahovala keramický materiál MMK, nad ní se nacházela vrstva s keramikou jordanovskou a horní vrstva, která vyplňovala depresi po objektu, obsahovala keramiku KNP. Střepy jordanovské skupiny se na dále osídlené ploše vyskytly jen jako intruze.

Výrazný sídelní horizont zde vytvořily dvě kultury z období eneolitu - KNP (starší i mladší stupeň) a KKK. Tvoří ho cca 35 zahloubených objektů různého charakteru, mezi nimiž